

hjælpe til, at vi kunde faa en redelig Folkekirke. Jeg tænker her paa, hvad der blev gjort i saa Henseende i 1854, da vi fik Loven om Sognebaandsløsningen. Man stod den Gang og var ængstelig lige saavel som nu, man var bange for, at det skulde gaa rent galt, dersom Sognebaandslösningen blev gennemført. Der blev talt om, at det patriarkalske Forhold mellem Præst og Menighed vilde lide et Knæk, naar det blev saaledes, at Menighedsmedlemmerne kunde søge udenfor Sognet for at faa den Oplyggelse, de trængte til. Det var endogsaa saaledes, at Præsterne her i København fremkom med en fælles Udtalelse om, at vi dog for alt i Verden ikke maatte faa denne Lov ført igennem, thi saa vilde det gaa rent galt. Det er bestandig fra den Side, der mødes Modstand, hver Gang man skal have gennemført noget, der kan være til Gavn for selve Menigheden; det er det beklagelige. Sognebaandslösningen blev ført igennem, og derved medvirkede man til, at vi fik en rummelig Folkekirke, saaledes at Menigheden kunde faa Lov at udfolde sit Liv paa en Maade, hvori der var Vækst og Kraft. Hvad der dernæst var medvirkende til, at vi fik en redelig Folkekirke, var Valgmenighedsloven. Man vil mindes, hvilke Kampe der stod om denne Lovs Gennemførelse, og man mærkede jo ogsaa den Gang, hvorfra Modstanden kom. Men Lovgivningsmagten fik gennemført denne Lov, og nu staa vi jo dog saa langt borte fra disse Begivenheder, at man uheldet og roligt kan se paa, hvad der blev gjort, og se, at dette var til Gavn for den danske Folkekirke. Ligeledes i Fortsættelse af, hvad der saaledes blev gjort for at skaffe Redelighed til Veje, maa ydermere nævnes den kirkelige Lovgivning, der paabegyndtes i Begyndelsen af dette Aarhundrede. Vi fik da en Række af Love gennemført: om Brugen af Kirkerne, Tillæg til Valgmenighedsloven, Loven om borgerlig Begravelse, og vi have senere faaet den Ordning, at Frimenighedspræsterne kunne forrette Tjeneste i Folkekirkens Kirker. Men vi vide alle, at alt dette er ikke naaet uden gennem Kamp, og hvor Modstanden kommer fra, det vide vi ogsaa.

Nu staa vi her overfor Menighedsraadsloven, og den foregaaende Taler havde alle sine Tanker koncentreret om Kirke-raadet, som om det var det, der skulde være det bærende indenfor Folkekirken; men det er jo en fuldstændig Misforstaaelse. Nej, det er Menighedslivet, der skal bære. Naar Lovgivningsmagten skal tage Sigte paa at gøre noget for en redelig

Folkekirke, da kende vi den Begrænsning, der er sat, og vi maa huske paa, at det, som det er givet Rigsdagen at gøre, det er ikke at lave Kristendom, men det er at lave Formerne for Folkekirken saaledes, at det evangelisk-lutherske Kirkesamfund kan finde sig til Rette deri og leve sit Liv saaledes, som det føler Trang til. Men de to Ting blive ofte blandede sammen. Nu har det været mange en Glæde at erfare, at Biskopperne have stillet sig velvilligt overfor Menighedsraadsloven, de have her vist et Udsyn over Menighedslivet, som det skorter paa hos mange Præster, der ligefrem enten aabent eller paa en mere for-dægtig Maade ere Modstandere af at give Menighederne den Ret, der kan tilkomme dem. Man kunde have Grund til at spørge: Hvad have Sognemenighederne egentlig gjort, siden der rejses en saadan Modstand mod, at Menighedsraadsloven atter kommer til at virke? Stod vi overfor noget aldeles fremmed og uprøvet, var det sin Sag, men her staa vi overfor noget, der er prøvet, og saa spørger jeg, hvor have Sognemenighederne misbrugt den Myndighed, der var givet dem gennem Menighedsraadsloven? Der kan ikke vises et eneste Eksempel herpaa. Derfor er det ogsaa mig og mange, mange Tusinder med mig, ufatteligt, hvorfor man ikke kan unde Menighederne den Smule Ret igen. Man kommer jo ikke udenom, at det er Menighedsraadene og Menighederne, man skal bygge paa, dersom man skal faa opført nogen solid Kirkeforfatningsbygning. Det er med megen Bedrøvelse, at man ser, at dette Forhold misforstaaes paa den Maade, som sker. Hvor Præst og Menighed forstaa hinanden og arbejde sammen paa det kristelige Omraade, der er der Liv og Vækst, men der, hvor Præsterne møde med Mistillid overfor Menigheden, er der noget, som er galt, og denne Mistillid giver sig Udslag i den Modstand, man møder Gang efter Gang.

Nylig have vi dog haft et Lyspunkt, det er de 3 store kirkelige Møder, der ere afholdte i København, Odense og Aarhus. Men der var een Sag, Forhandlingerne særlig drejede sig om paa alle 3 Møder, og det var den, som den foregaaende Taler saa stærkt pegede paa vedrørende Præsten derovre fra Skibsted. Det ærede Medlem gav et Billede af en sygelig og svag Biskop og en kraftig Kultusminister, der kunde tumle denne Biskop, som han fandt for godt. Dette er udtrykt paa en mere kraftig og energisk Maade, det samme, som gik gennem de 3 Møder. Ja, man føjede til, at